

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE EN INDUSTRIE, BUITENLANDSE ZAKEN,
DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Agentschap Plantentuin Meise: bijkomende toelage 2025

Samenvatting:

Aan het Agentschap Plantentuin Meise wordt enerzijds een bijkomende toelage van 3 miljoen euro gegeven voor de verdere uitvoering van fase 2. Anderzijds wordt het principieel akkoord gevraagd voor het opstarten van het aanduidingsproces voor het bouwteam dat in 2028 zal starten met de renovatie van de Onderzoekscampus (fase 3 van het Masterplan Infrastructuur) en voor het laatste deel van fase 2 dat in 2027 zal starten.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Wetenschappelijk onderzoek

Het Regeerakkoord 2024-2029 stelt:

- We bouwen onze wetenschappelijke excellente instellingen verder uit: het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), het Agentschap Plantentuin Meise en het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO).
- Vlaamse Rand: Voor de Plantentuin van Meise zorgen we voor de verdere uitvoering van het renovatieplan.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Decreet houdende de oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Plantentuin Meise" d.d. 6/12/2013;
- FFEU protocol 4/9/2015.

2. INHOUD

Het Agentschap Plantentuin Meise is sinds 1 januari 2014 een publiekrechtelijk vormgegeven extern

////////////////////////////////////

Het agentschap heeft als missie en opdracht het wetenschappelijk onderzoek in de botanie en de mycologie te verrichten en te bevorderen met het oog op een grotere kennis over en het behoud van planten door middel van botanisch onderzoek voornamelijk op het gebied van systematiek en de verwante disciplines. Plantentuin Meise is een toonaangevend kenniscentrum voor plantendiversiteit. Met 20.000 levende plantensoorten en 4 miljoen bewaarde specimens, behoort het tot de grootste botanische tuinen ter wereld. Wetenschappers onderzoeken er plantendiversiteit, evolutie, ecologie en behoud van vaatplanten, algen, paddenstoelen en korstmossen uit diverse regio's zoals Europa, Centraal-Afrika en Antarctica.

Door jarenlang uitblijven van investeringen in de infrastructuur van de Plantentuin waren de meeste gebouwen in zeer slechte staat en waren investeringen vereist. In 2014 werd het startschot gegeven voor de uitvoering van een ambitieus masterplan voor de Plantentuin dat initieel werd opgemaakt in 2009.

- De infrastructuurwerken uit de 1ste fase (ingangsgebouwen, serrecomplex) zijn afgewerkt.
- De werken van de 2de fase zijn deels uitgevoerd (renovatie 1ste deel buitengevels Plantenpaleis, 1ste deel parking), deels in uitvoering (nieuw technisch gebouw, renovatie Pachthofzone) en werden deels uitgesteld (renovatie kasteel, renovatie 2de deel buitengevels Plantenpaleis, renovatie wegen, 2de deel parking) omwille van de sterk gestegen bouwcost tussen 2014 en 2024 (stijging ABEX met 42%).
- De derde fase met de renovatie Herbariumgebouw tot Collectie- en onderzoekscampus). In 2026 zal het bouwteam worden vastgelegd die vervolgens in 2026 zal kunnen starten met de voorbereiding van de renovatie (fase 3).

In 2014 werd de totale kost van het masterplan Infrastructuur door het Facilitair Bedrijf geraamd op 100 miljoen euro. Voor fase 1 en fase 2 werd in een budget van 50 miljoen euro door de Vlaamse regering voorzien (initieel via 5 miljoen euro/jaar FFEU middelen voor de uitvoering van fase 1 en fase 2 van het Masterplan, zie FFEU protocol 4/9/2015 in bijlage). Door de sterke inflatie van de afgelopen jaren is er echter een tekort van 6 miljoen euro t.o.v. de geraamde kosten op fase 2, waardoor een aantal werken on hold zijn gezet.

Het totale benodigde budget om het masterplan af te ronden bedraagt daarmee 66 miljoen euro (uitgestelde werken fase 2 en fase 3).

Status 2025

De twee grootste projecten van fase 2 zijn momenteel lopende. De centrale zone van het Pachthof wordt gerenoveerd met de bouw van een nieuw restaurant. De opening is voorzien in het 3de kwartaal 2025. De werken voor een nieuw technisch gebouw en de renovatie van het energiehuis werden opgestart met opening gepland in het 2de kwartaal 2026.

Door de stijgende bouwrijzen werden de afgelopen jaren enkele projecten uit de tweede fase van het masterplan uitgesteld, waaronder de renovatie van het kasteel, de wegen, de uitbreiding van de parking en de buitenschil van het Plantenpaleis. De extra benodigde middelen om deze werken te kunnen uitvoeren worden geraamd op ca 6,1 miljoen euro (renovatie buitenschil Plantenpaleis met 1.500 keuro in 2025 en 835 keuro in 2027 + 908 keuro renovatie wegen in 2027 + 3.209 keuro renovatie kasteel in 2027 – 358 keuro subsidie VEB). Een vergelijkbaar bedrag diende immers te worden ingezet door het Agentschap voor de lopende investeringsprojecten waarvoor de bouwkost voor fase 1 en fase 2 van het masterplan was gestegen.

Concreet voor 2025 betekent dit dat een extra toelage van 1,5 miljoen euro nodig is voor de renovatie van de buitenschil van het Plantenpaleis.

Daarnaast vraagt het Agentschap Plantentuin Meise ook een bijkomende toelage van 1,5 miljoen euro voor de 2^e fase van de aanleg van de nieuwe parking. Extra parkeerplaatsen zijn essentieel om te kunnen groeien als toeristische attractie (aantal bezoekers steeg van 88.612 in 2012 naar 256.450 in 2024). Het Agentschap verbindt er zich wel toe om de inkomsten van de parking vanaf 2027 terug te laten vloeien naar de verdere realisatie van het masterplan a rato van 300 keuro per jaar (zie tabel). Deze gevraagde bijkomende toelage van 1,5 miljoen euro heeft dus geen impact op het totale budget nodig voor het realiseren van het masterplan.

De resterende uitgestelde werken van fase 2 (renovatie wegen en kasteel) voor een bedrag van ca 5 miljoen euro (835 keuro voor de afwerking van de renovatie buitenschil Plantenpaleis + 908 keuro renovatie wegen + 3.209 keuro renovatie kasteel) worden pas gepland in 2027.

Jaar	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Totaal
2025 Uitgesteld Fase 2: renovatie buitenschil Plantenpaleis	1.500,00		835,00					
2025 2de fase parking	1.500,00							
2026 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging bouwteam		3.060,00						
2027 Uitgesteld Fase 2: renovatie wegen			908,00					
2027 Uitgesteld Fase 2: renovatie kasteel			3.209,00					
2027 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging verhuis + bijkomende onderzoeken			1.456,00					
2028 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging uitvoering ruwbouw + 1ste deel technieken				27.726,00				
2029 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging 2de deel technieken + afwerking					20.472,00			
2029 Fase 3: renovatie Oranjeriezone (inclusief studiewerk uitgesteld van fase 2)					3.574,00			
2030 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging aanpassing budget in functie van prijsherzeningen - indexatie						2.946,00		
2031 Fase 3: renovatie onderzoekscampus - vastlegging aanpassing budget in functie van meerwerken							672,00	
Gebruik inkomsten parking voor uitvoering masterplan	0,00	0,00	300,00	300,00	300,00	300,00	300,00	
Subsidie VEB voor renovatie buitenschil Plantenpaleis	358,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal VAK uitgestelde werken fase 2 + fase 3 masterplan	2.642,00	3.060,00	6.108,00	27.426,00	23.746,00	2.646,00	372,00	66.000,00
Totaal VAK uitgestelde werken fase 2 + fase 3 masterplan afgerond (VAK op dit artikel is overdraagbaar)	3.000,00	3.000,00	6.000,00	27.000,00	24.000,00	3.000,00		66.000,00

Figuur 1 overzicht benodigde budgetten voor uitgestelde werken Fase 2 en Fase 3 van het Masterplan

In de bijlage wordt een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voorgesteld houdende de toekenning van 3 miljoen euro in 2025 voor deze uitgestelde projecten en de fase 2 van de parking.

Planning 2026

In 2026 zal de aannemer voor het bouwteam worden aangeduid die de renovatie van de onderzoekscampus voor zijn rekening zal nemen. Om tijdig de aannemer van het bouwteam te kunnen aanduiden dient de procedure in 2025 reeds te worden opgestart. Om zeker te zijn dat het in 2025 geselecteerde bouwteam ook effectief kan starten in 2026 en er dus voldoende middelen zullen zijn (3 miljoen euro), wordt door het Agentschap Plantentuin Meise gevraagd aan de Vlaamse Regering om principieel akkoord te geven voor de opstart van het aanduidingsproces van het bouwteam voor fase 3 renovatie onderzoekscampus in 2025. De bouwkundige staat van het gebouw (betonrot, asbestproblematiek tegels, niet conforme elektriciteit, ontbreken ventilatie, ondermaatse isolatie,...) is in die mate problematisch dat verder uitstel niet wenselijk is.

Planning vanaf 2027

In 2027 wordt fase 2 definitief afgerond met de afwerking van de renovatie van de buitenschil Plantenpaleis (835 keuro) en met de renovatie van de wegen en het kasteel (4.117 keuro).

In 2027 wordt ook fase 3 verder voorbereid met de verhuis en een aantal bijkomende bouwtechnische vooronderzoeken (o.a. betonkwaliteit en stabiliteitsmetingen) met als doel het aantal onvoorziene kosten te beperken tijdens de uitvoering (1.456 keuro).

Vanaf 2028 wordt effectief gestart met de fase 3 renovatie van de onderzoekscampus.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In de uitgavenbegroting 2025 van de Vlaamse Regering wordt 3.000.000 euro VAK voorzien op het begrotingsartikel TB0-1TEA5HU-IS – 1TE174 Plantentuin Meise investeringssubsidies. Deze middelen worden herverdeeld uit de provisionele middelen op begrotingsartikel TB0-1TB2A2AH-PR 1TB104 0100 PROVISIES - ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING - OPSTAP O&O van de uitgavenbegroting 2025. Het ontwerp herverdelingsbesluit gaat als bijlage bij deze nota.

Het VEK zal worden opgenomen op de uitgavenbegroting 2026.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 22 juli 2025.

De inspecteur van Financiën gaf een gunstig advies onder de volgende voorwaarden:

- de werken die worden gefinancierd met eigen middelen eveneens op een zelfde manier worden opgevolgd en gerapporteerd als de kosten die worden gefinancierd met de middelen voor het masterplan (o.a. n.a.v. elke aanpassing van de begroting). De Inspectie van Financiën merkt hieromtrent ook op dat de eigen inkomsten ook voor een deel dienen ter financiering van de eigen inkomsten cf. de toelichting gegeven bij het ondernemingsplan;
- een aangepaste begroting wordt voorgelegd;
- een oplossing wordt gevonden voor de VEK-problematiek 2025;
- het voorstel geen aanleiding geeft tot een meervraag.

Als antwoord op deze voorwaarde kunnen we alvast het volgende meegeven:

////////////////////////////////////

- Punt 1: Het Agentschap Plantentuin Meise zal zorgen voor de gevraagde monitoring en rapportage.
- Punt 2 en 3: APM heeft een eerste aangepaste begroting ingediend (voor hun kapitaalsubsidie) in BCT en zal spoedig een 2de aangepaste begroting voor de registratie van de eigen middelen indienen zodat alle aanpassingen in BCT kunnen doorgezet worden. De herverdeling van de middelen waarvan sprake in deze nota, zal worden uitgevoerd van zodra er akkoord is van de Vlaamse Regering en het herverdelingsbesluit is ondertekend. Het probleem van het VEK in 2025 wordt zo ook aangepakt.
- Punt 4: Binnen de afspraken en voorstellen van deze nota en de daaraan gekoppelde besluiten zullen geen meervragen gesteld worden voor de initiatieven waarvan hier sprake.

Naar aanleiding van het advies IF werden een aantal afgeronde cijfers extra verduidelijkt in de nota VR (uitsplitsingen tussen haakjes).

Het begrotingsakkoord werd verleend op 15 oktober 2025. Conform de opgenomen voorwaarden in het begrotingsakkoord zal het Agentschap Plantentuin Meise de gevraagde monitoring en rapportage ook delen met het departement Financiën en Begroting en nog een aangepaste begroting voor 2025 indienen.

B. ESR-TOETS

Een ESR-toets niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen gevolgen op het beleid of de financiën van de lokale besturen:

- personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse zaken, Digitalisering en Facilitair Management is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze beslissing.

////////////////////////////////////

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de toekenning van een bijkomende toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise voor de implementatie van het Masterplan Infrastructuur in 2025;
- 2° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende de herverdeling van VAK en VEK op begrotingsartikelen van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2025 in het kader van een bijkomende toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise voor het implementeren van haar Masterplan Infrastructuur;
- 3° haar principiële akkoord te geven voor het opstarten van het aanduidingsproces voor het bouwteam dat in 2028 zal starten met de renovatie van de Onderzoekscampus (fase 3);
- 4° haar principiële akkoord te geven voor het laatste deel van fase 2 (afwerking renovatie buitenschil plantentpaleis, renovatie kasteel en wegen) dat in 2027 zal starten.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie,
Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

Matthias DIEPENDAELE

Bijlagen

1. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van de bijkomende toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise voor de implementatie van haar Masterplan Infrastructuur in 2025;
2. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot herverdeling van VAK en VEK op begrotingsartikelen van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2025 in het kader van een bijkomende toelage aan het Agentschap Plantentuin Meise voor het implementeren van haar Masterplan Onderzoeksgebouwen en Infrastructuur;
3. Advies van de Inspectie van Financiën;
4. Begrotingsakkoord
5. FFEU-protocol.

////////////////////////////////////